

Hjælp på vej til Danmarks Schweiz Egebjerg

Den smukke sø er ved at blive kvalt, og to ingeniør-studerende laver eksamens-opgave på, hvordan den kan reddes

Danmarks Schweiz. Hertil knytter sig for mange horsensianere romantiske erindringer om søndag eftermiddage i sommerpavillonen, der tronede højt og gav en næsten svimlende udsigt over skovklædte " bjergskråninger" med en krystalklar sø i bunden. Pavillonen er forlængst borte, og får naturen lov at regere uhindret, er der om få år ikke meget Schweiz tilbage i Egebjerg. Den gamle vandværkssø er ved at kvæle *sig* selv, tilgroet og fyldt op med sand og mudder og mange års løvfald fra de store, omgivende træer. Men måske er der hjælp på vej.

To ingeniørstuderende har valgt problemet med søen i Egebjerg som eksamensopgave i deres sidste del, som består af et udvidet hovedfag. Siden december har de brugt mange timer, dels på stedet, dels hjemme ved tegnebordet. Inden september håber de at have klarhed over, hvad det er, der sker med søen, hvorfor det sker, hvor hurtigt opfyldningen finder sted, hvad der kan gøres for at redde søen, og hvad det vil koste.

Nå r de to studerende er gået i gang med opgaven, skyldes det en henvendelse fra borgerforeningen i Egebjerg, der længe har været opmærksom på problemet og gerne vil bevare det smukke område.

Tilbageblik til 1873

Hans Eskil Wulff og Simon Boel Pedersen, begge 3. D, gik til sagen uden at kny. Ved juletid

tog de ud og så på. forholdene, og de fik problemerne bekræftet.

Det stod meget sløjt til med vand — i den del af søen, der endnu kunne kaldes en sø. Resten var allerede fyldt op med sand eller fuldstændig tilgroet.

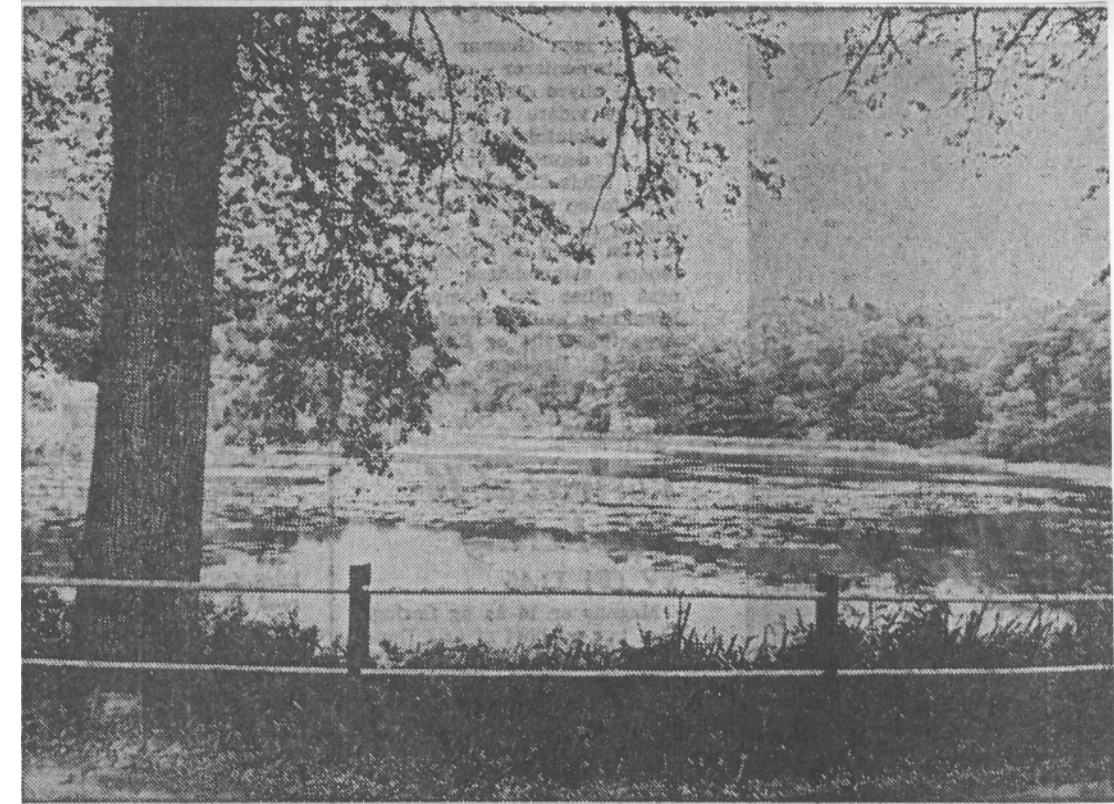
Med hjælp af et nyt kort foretog de en opmåling af den tilbageværende sø. Og så begyndte et stort arbejde med at gå baglæns i tiden for at følge udviklingen.

Med et gammelt

i søen på det tidspunkt var så lille som 1,6 ha. Med det som udgangspunkt og med gamle luftfotos taget med ujævne mellemrum, registrerede de følgende udvikling af søen.

I 1919 var søen dobbelt så stor som i 1873 — det har en naturlig forklaring. For i mellemtiden var vandværket bygget, hvorfor søen blev udgravet og opstemmet. Vandkraften skulle bruges til at drive værkets eget lille elektricitetsværk.

Næste luftfoto var fra 1945, hvor seen var skrumpet ind til

Vist er der dejligt i Danmarks Schweiz i Egebjerg - men der ma gores noget, tilers er seen borte

2,2 ha, men i 1952 foretog kommunen en opmudring, og arealet øgedes til 3,0 ha. Siden er det gået tilbage år efter år, 1954: 2,9 mt. 1965: 2,5 ha. 1969: 2,2 ha. 1970: 2,1 ha. 1971: 1,9 ha,

Tilbagegang

år for år

Da de to studerende i december 73 selv målte søen op, var den på 1,8 ha. Det var om vinteren, hvor vandtilførslen ^{er størst} — i dag beregner de søen til at were ca. 1,6 ha.

Den er altså nøjagtig lige så stor, **som da den var** mindst — I 1873. Og kan man lægge to og to Sammen, hvad ingeniører nok kan, skal der **ikke** megen fantasi til at forestille sig, **hvordan seen ser ud om fire -fem år**.

Såvidt opmålingen. Næste led gjaldt forskellige biologiske analyser af vandet, plantevæksten og tilførslen fra åen, og endelig måling af vanddybden forskellige steder. Til det formål byggede de sig en tømmerflåde , men det blev ikke til meget sejlen: Der var ganske enkelt ikke vand nok!

Trods alle vanskeligheder blev de forskellige analyser og målinger gennemført, og der tegnede sig et billede for de to stud. ing.'er om, hvordan situationen er, og hvordan det er gået til.

Lavet for at bruges

Sidste led i deres arbejde, som de nu står overfor, gar ud på at kontakte en række eksperter på området, såsom algefolk, botanikere, og fiskeribiologer, forelægge dem resultaterne af undersøgelserne og spørge dem, hvilke muligheder, der er. Lokale entreprenere skal spørges om muligheder og omkostninger for opmudring af seen **og på** baggrund af alle disse oplysninger, indsamlet gennem et helt år,

vil de to ingeniørstuderende udarbejde et forslag til, hvad der kan gøres for at redde søen — og hvad det kan tænkes at skulle koste.

Dette forslag kommer ikke alene de to studerende til gavn — i form af deres eksamensopgave. Som alle andre eksamensopgaver på ingeniørskolen stiles materialet til rådighed for de myndigheder og andre instanser, der har interesse for det. Så er det op til dem at udnytte det.

— I øjeblikket er 15 hold studerende i gang med lignende eksamensprojekter, der skal afleveres til september, siger ingeniør

Niels Lonnebjerg, der fungerer som konsulent for de studerende på sidste del i hydraulisk afdeling.

Et hold kigger på rensningsanlæg og underseger, om spildevandet bliver tilstrækkeligt effektivt renset i en industriby som Horsens.

Et hold arbejder på fjorden for at følge en undersøgelse op fra 1971, foretaget af Vandkvalitets-instituttet. Hvordan udvikler iltmængden i vandet sig, efterhånden som der kommer flere rensningsanlæg til?

Et hold beskæftiger sig med Tebstrup so, der med sine 17,5 meter er den dybeste sø I amtet. Alligevel lider den af iltmangel og bliver mere og **mere grøn**. Hvordan skal spildevandet renses — kemisk eller skal man nøjes med biologisk og så føre vandet uden om søen?

To hold er i gang med at undersøge problemet med udsivende næringssalt fra landbrugsjorden. Udsivningen danner grundlag for den kvælende tilgroning af vandløbene.

Endelig arbejder en enkelt studerende på at udnytte EDB-teknikken til opstilling af programmer for de såkaldte forsinkelsesbassiner i kloaksystemet, hvorved udledning af urenset overskuds-spildevand skulle kunne undgås.

Mobi